

• Vervolg van blz. L5

Je schrijft dat Maggie op een bepaald moment stopte met praten, omdat ze niemand meer vertrouwde. Uit ervaring weet ze: alles wat ze zegt kan en zal tegen haar gebruikt worden. Was het moeilijk haar te overtuigen om mee te werken aan het boek?

‘Ze had slechte ervaringen met journalisten die de waarheid verdraaiden, maar uit mijn vragen kon ze onmiddellijk afleiden dat ik haar verhaal niet in twijfel trok. Maggie en haar leraar belden ’s avonds en zelfs ’s nachts urenlang met elkaar, daar is bewijs van. Zoiets gebeurt niet zonder dat er meer aan de hand is. Bovendien had Maggie een hoop briefjes van hem gekregen. De expert kon niet bewijzen, maar ook niet uitsluiten dat het zijn handschrift is.’

Daarom is de rechtszaak zo hallucinant: hoe kan een jury dat naast zich neerleggen?

‘Van iemand die bij de rechtszaak betrokken was, hoorde ik off the record dat de jury hem ook had vrijgesproken als die briefjes honderd procent zeker door hem geschreven waren. Terwijl er dingen op staan als: ‘Ik kan niet wachten tot je achtien bent’. Hoe kan je dat nu onschuldig vinden? Ze willen het gewoon niet weten, willen niet leven in een wereld waarin de populaire Leraar van het Jaar zoiets verschrikkelijks doet.’

Angst

Je boek opent met een anekdote over je moeder. De eerste zin luidt: ‘Toen mijn moeder een jonge vrouw was, liep er elke ochtend op weg naar haar werk een man al masturberend achter haar aan.’

‘Ik heb er bewust voor gekozen om mezelf buiten het boek te houden. Maar de vrouwen die ik sprak gaven zo veel van zichzelf dat ik vond dat ik mezelf toch ook op één of andere manier moest blootgeven. Zo kwam ik op het idee om te schrijven over mijn moeder, want zij heeft me gemaakt tot wie ik ben. Ze had me ooit verteld over die masturberende man. Ik vind het heel gek dat ze dat liet gebeuren, maar ik ben er nooit verder op kunnen ingaan, want mijn ouders zijn allebei gestorven voordat ik de leeftijd had waarop je vragen begint te stellen.’

Wat heeft je moeder je geleerd over verlangen?

‘De relatie van mijn ouders was zeer traditioneel: hij werkte, zij bleef thuis. Maar hij deed wel alles voor haar, bracht haar overal heen met de auto, want zij had geen rijbewijs. Hij zorgde voor haar. Ook al ben ik onafhankelijker dan mijn moeder – ik heb een baan en ik rijd wél met de auto – toch heb ik een man gezocht die voor mij kon zorgen. Misschien klinkt dat verschrikkelijk, maar zo is het.’

Je hebt een dochter van vier jaar. Denk je erover na wat je haar wil leren?

‘Voortdurend. Onlangs vertelde ze me dat een jongen uit haar klas had gezegd dat alleen jongens ninja kunnen zijn. Ik was zo kwaad. Dus liet ik haar een clipje uit *Kill Bill* zien waarin Uma Thurman een hoop mensen afslacht – en ja, ik wéét dat het licht psychotisch is om zoiets te tonen aan een vierjarige. Maar het is een vrouw en ze is een ninja.’

‘Ik wil absoluut duidelijk maken dat ze kan doen en zijn wat ze maar wil. En daarbij hoort ook: niet wachten op iemand die haar niet wil. Dat vind ik het allerbelangrijkste, dat ze nooit wacht op een telefoontje. Al te veel vrouwen denken dat de leegte die ze voelen de vorm heeft van een persoon, en dat ze gewoon een man moeten vinden om het gat op te vullen. Dat werkt niet.’

Lina, Sloane en Maggie willen bovenal bevestiging, liefde, aanvaard worden.

‘Het gaat nog het meest over de manier waarop ze zichzelf zien. Sloane moest van haar moeder altijd en overal de beste zijn. Ze zei tegen mij: ‘Wanneer mag ik stoppen met proberen om de beste te zijn en gewoon mezelf zijn? En wat is dat dan, mezelf?’

‘Ik weet dat ook niet altijd. Mijn ouders zijn allebei op een tragische manier gestorven toen ik in de twintig was en sindsdien lijkt het alsof angst mijn kern is. Het definieert me zo sterk. Sorry als ik begin te huilen.’

‘Onlangs zat mijn dochter op een schommel en haar vriendinnetje riep: ‘Hoger! Hoger!’ en ik hoorde haar antwoorden: ‘Dat kan ik niet doen, want mijn mama is bang’. Een deel van mij dacht: mijn god, wat doe ik haar aan? Maar een ander deel was blij dat ze voorzichtig is.’

Deze zomer verschijnt je boek in een hoop landen, je zit in literaire panels, wordt geïnterviewd door journalisten van over de hele wereld. Triggert dat je angst?

‘Absoluut. Ik ben het gewend om in mijn eenje te werken in een donker hoekje. Nu denk ik: wat doe ik hier? Maar de angst verlamt me niet. Ik heb al een roman en een verhalenbundel klaar. Laat maar komen die aandacht.’

Op welke manier beïnvloeden je fictie en non-fictie elkaar?

‘Tijdens mijn research sprak ik heel veel mensen die uiteindelijk niet in het boek terecht zijn gekomen, een deel daarvan belandt in korte verhalen. En als ik journalistieke teksten aan het schrijven ben, lees ik bijna alleen maar fictie, want de taal in non-fictie is vaak zo steriel. Er heerst het waanbeeld dat steriliteit gelijk is aan waarheid. Als kind las ik de biografieën uit mijn moeders boekenkast – van Grace Kelly bijvoorbeeld – en die waren allemaal zo feitelijk: hier werd ze geboren, daar ging ze

naar school. Zonder enige *monologue intérieur*. Dus lees ik fictie om mezelf eraan te herinneren dat alle mensen een binnenwereld hebben, en dat het ook in non-fictie interessanter is om die weer te geven.’

Wanneer wist je dat je schrijver wilde worden?

‘Ik heb nooit iets anders willen doen. Toen ik tien was, zei mijn vader dat ik nooit geld zou verdienen met schrijven. Hoewel hij me vrij liet, wilde hij het liefst dat ik zijn dokterspraktijk zou overnemen. Om zijn ongelijk te bewijzen, deed ik mee aan een poëziewedstrijd, won de grote prijs, en ging de cheque van duizend dollar die met de post was gekomen triomfantelijk op zijn bureau slaan. Toen was hij gerustgesteld.’

Lisa Taddeo

Drie vrouwen.

Vertaald door Dennis Keesmaat, Nijgh & Van Ditmar, 304 blz., 21,50 €. Oorspronkelijke titel: ‘Three women’.

★★★★☆

Verschijnt op 2 juli

Een brein zonder lijf

Jeanette Winterson maakte een update van Mary Shelleys *Frankenstein* die bol staat van de ideeën. **KATHY MATHYS**

Van sommige boeken spreekt de ontstaansgeschiedenis net zo tot de verbeelding als het boek zelf. Neem nu *Frankenstein*. Geschreven in 1816 bij het Meer van Genève. De dichters Shelley en Byron, Byrons lijfarts Polidori, Mary Shelley en haar stiefzus Claire Clairmont huurden er twee huizen. Het regende zo hard dat Byron voorstelde om griezelverhalen te schrijven. Niemand in het gezelschap had kunnen voorspellen dat Mary Shelleys bijdrage zo'n succes zou worden, meer zelfs, een begrip, ook voor wie nooit boeken leest.

Jeanette Winterson, die ook al *De wintervertelling* van Shakespeare herschreef, waagt zich nu aan een hervertelling van deze klassieker. Met een titel als *Frankusstein* moge het duidelijk zijn dat de schrijfster ook een romantisch verhaal brengt, dat van een liefde in tweevoud. Eerst strijken we neer in Genève waar de Shelleys de hoogdagen van hun relatie beleven. In de update van het verhaal valt wetenschapper Victor Stein voor transgender Ry Shelley. Ry, kort voor Mary, noemt zichzelf een hybride. Misschien is het juist dat dubbelzinnige – een lichaam met vagina maar zonder borsten – wat Stein zo aantrekt in Ry.

★★★★☆

Jeanette Winterson

Frankusstein (een liefdesverhaal). Vertaald door Arthur Wevers, Atlas Contact, 373 blz., 24,99 € (e-boek 12,99 €). Oorspronkelijke titel: ‘Frankissstein’.

In tegenstelling tot dokter Frankenstein, die van dode materie een lichaam maakt, wil Stein de lichamelijke vorm omzeilen. Echte robots interesseren hem niet, transhumanisme is volgens hem de toekomst. Hij hoopt dat we breinen kunnen conserveren en, ooit, uploaden, zonder dat daar een menselijk lichaam aan vast zit. Stein gelooft dat mensen in de toekomst ‘een soort vervallen adel’ zullen vormen.

Net als in Wintersons andere werk loopt de tijd niet lineair. Het heden vloeit niet netjes voort uit het verleden, het werpt er zijn schaduw op.

Lappendeken

Waarover discussiëren de literatoren in Genève? Over het verschil tussen mannen en vrouwen, waarbij Byron seksistisch uit de hoek komt, over de opkomst van machines en over wat er met de ziel gebeurt na de dood. Verder heeft verteller Mary Shelley het over de armoedige jaren na de dood van haar man. Haar kinderen zijn ook overleden. Ze is door drongen van de kwetsbaarheid van het menselijke lichaam, noemt het een ‘karaavaan van weefsel en botten’. Deze passages weten te raken en maken je erg nieuwsgierig naar het leven van de Shelleys.

De hedendaagse stemmen discussiëren net zo fel als hun negentiende-eeuwse tegenhangers, over wanneer de dood precies intreedt bijvoorbeeld, of over de vraag of er minder racisme en seksisme zou zijn in lichaamloze tijden. Ik gebruik bewust het woord ‘stemmen’ omdat de personages bij momenten behoorlijk ontlichaamd overkomen. Jazeker, we kijken mee in de slaapkamer van Ry en Victor,